

Kestävä kehitys ammatillisessa koulutuksessa

Metodina tutkiva oppiminen

Virve Rinnola

KEHITTÄMISTYÖ
lokakuu 2020

Pedagogiset opinnot

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Pedagogiset opinnot, 60 op

RINNOLA VIRVE

Kestävä kehitys ammatillisessa koulutuksessa
Metodina tutkiva oppiminen
Kehittämistyö 19 sivua, joista liitteitä 0 sivua
lokakuu 2020

Tässä kehittämistyössä paneudutaan kestävän kehityksen edistämiseen ammattikorkeakouluissa sekä ammattikouluissa. Yhdistyneiden kansakuntien (YK) Agenda 2030 sisältää 17 päätavoitetta, jotka rakentuvat lukuisista osatavoitteista. Yksi näistä tavoitteista on hyvä koulutus.

Kestävä kehitys on perinteisesti ajateltu muodostuvan ekologisesta, sosiaalisesta ja taloudellisesta näkökulmista, jotka ovat toisiaan täydentäviä. Viime aikoina käsitteeseen on sisällytetty myös kulttuurillinen näkökulma. Suomen hallitus on linjannut, että kestävä kehitys tulisi edistää koulutuksessa. Näin ollen riippumatta koulutusalaista tai linjasta on tarpeen rakentaa pedagoginen malli, joka tarjoaisi opettajille valmiin mallin, joiden avulla kestävän kehityksen tavoitteet pystytään integroimaan opintosuunnitelmaan. Olisi tärkeää tukea kestävän kehityksen periaatteiden muodostumista opiskelijoille sisäsyntyisiksi asioiksi, joita he voivat edistää tulevana työelämän ammattilaisina ja asiantuntijoina. Näin ollen kehitystyöni välillinen tavoite on tuottaa koulutettuja ihmisiä työmarkkinoille, jotka voivat ja haluavat toimia kestävän kehityksen muutosagentteina.

Työni lopputuloksena syntyi malli, joka on käyttökelpoinen paitsi edellä mainituissa ammatillisessa koulutuksessa niin myös erilaisissa organisaatioissa niin julkisella kuin yksityisellä puolella, kun niissä halutaan pohtia ja kehittää omaa kestävä kehityksen pääomaa ja osaamista. Näin on mahdollista synnyttää oppimisprosessi, jonka tuloksena organisaatio voi olla oppiva organisaatio perehdyttäen henkilökuntaansa kestävä kehityksen osaamiseen ja mahdollisuuksiin.

SISÄLLYS.....	3
1 JOHDANTO	4
2 KESTÄVÄN KEHITYKSEN PERIAATTEIDEN TÄRKEYS AMMATILLISESSA KOULUTUKSESSA.....	5
2.1 KESTÄVÄN KEHITYKSEN MÄÄRITELMÄ	5
2.2 KESTÄVÄN KEHITYKSEN PERIAATTEIDEN INTEGROIMINEN OSAksi KOULUTUSTA.....	6
2.3 TYÖELÄMÄYHTEISTYÖ JA HARJOITTELU.....	7
3 KESTÄVÄN KEHITYKSEN PERIAATTEIDEN SISÄLlyTTÄMINEN OPISKELIJAN TYÖHARJOITTELUUN TUTKIVAN OPPIMISEN METODILLA	8
3.1 TUTKIVA OPPIMINEN METODINA	8
3.2 ARGUMENTIT TUTKIVAN OPPIMISEN METODILLE.....	9
3.3 PDCA-MALLI.....	10
3.4 PCDA-MALLIN HYÖDYNTÄMINEN KESTÄVÄN KEHITYKSEN PERIAATTEIDEN OPISKELUSSA.....	11
4 POHDINTA	16
LÄHTEET	18

1 JOHDANTO

Tässä kehitystyössä luodaan katse tutkivan oppimisen metodiin ja rakennetaan pedagoginen malli, jota voidaan käyttää sekä toisella asteella että korkeakouluissa. Kehittämistyön ote on tulevaisuusorientoinut ja pedagogisessa mallissa pohjaututaan vahvasti työelämäyhteistyöhön sekä tutkivaan oppimiseen. Malli tarjoaa koulutusohjelmasta riippumatta opettajalle yhden vaihtoehdon perehdyttää opiskelija kestävän kehityksen maailmaan tiiviissä työelämäyhteistyössä.

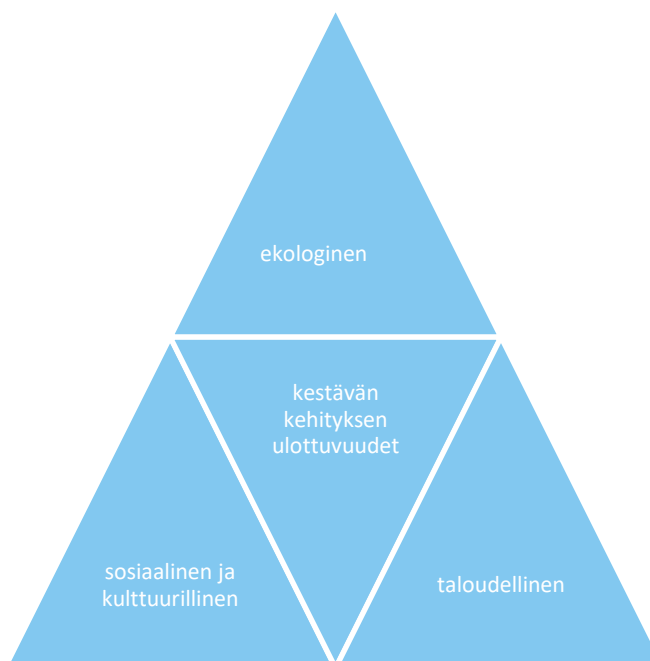
Kehitetyssä mallissa sovelletaan tutkivan oppimisen metodia, jonka konkreettinen toteuttamistapa on opiskelijan työharjoitteluun liitetty raportti. Oppimisprosessissa opiskelija on aktiivinen toimija, joka paneutuu omasta alastaan katsotuna kestävän kehityksen periaatteiden toteutumiseen harjoittelupaikassaan PDCA-mallin (Plan, Do, Check, Act -kehittämismalli) avulla ja pohtii kehittämiskohteita.

Kestävän kehityksen tavoitteet pystytään integroimaan kunkin tutkinnon opintosuunnitelmaan ja rakentamaan kestävän kehityksen periaatteet opiskelijoille sisäsyntyisiksi asioiksi, joita he voivat edistää tulevana työelämän ammattilaisina ja asiantuntijoina. Näin ollen kehitystyöni välillinen tavoite on tuottaa koulutettuja ihmisiä työmarkkinoille, jotka voivat ja haluavat toimia kestävän kehityksen muutosagentteina.

2 KESTÄVÄN KEHITYKSEN PERIAATTEIDEN TÄRKEYS AMMATIL- LISSA KOULUTUKSESSA

2.1 KESTÄVÄN KEHITYKSEN MÄÄRITELMÄ

Kestävän kehityksen juuret ovat vasta lähihistoriassa, sillä ensimmäisen kerran YK (Yhdistyneet kansakunnat) määritteli kestävän kehityksen vuonna 1987 julkaistussa Our Common Future -raportissa, jonka mukaan "kestävä kehitys on kehitystä, joka tyydyttää nykyhetken tarpeet viemättä tulevilta sukupolvilta mahdollisuutta tyydyttää omat tarpeensa". Kestävä kehitys koostuu ekologisesta kestävydestä, taloudellisesta kestävydestä sekä sosiaalisesta ja kulttuurisesta kestävydestä." (Kestävän kehityksen yhtiö, 2020 ja Ympäristöministeriö 2017.)

Kuva 1. Kestävän kehitykset ulottuvuudet

Viimeisin laaja globaali kannanotto kestävän kehityksen edistämiseen oli vuonna 2015 YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma eli niin sanottu Agenda 2030, jossa on 17 päätavoitetta. Nämä tavoitteet taas koostuvat peräti 169 alatavoitteesta. Kaikki tavoitteet ovat määrä saavuttaa vuoteen 2030 mennessä. (Kestävän kehityksen yhtiö, 2020.)

Valtiot seuraavat Agenda 2030 tavoitteiden toteutumista määrärajoittain vapaaehtoisilla maaraorteilla. Suomen maaraortissa, Voluntary National Review 2020 FINLAND: Report on the Implementation of the 2030 Agenda for Sustainable Development todetaan, että Suomi on lähellä saavuttaa tai onnistunut saavuttamaan tavoitteet liittyen veteen ja energiaan, terveyteen, koulutukseen, köyhyyden vähentämiseen, rauhaan ja oikeusvaltioon sekä eriarvoisuuden vähentämiseen. Raportissa toisaalta nähdään, että Suomen suurimmat haasteet ovat luonnon monimuotoisuudessa, kehitysyhteistyörahoituksessa, ilmastonmuutoksessa ja kulutus -ja tuotantotavoissa. (Pääministerin kanslia, 2020.)

Suomen valtiovalta on sitoutunut vahvasti Agenda 2030:neen ja Suomen pääministeri, kestäväen kehityksen toimikunnan puheenjohtaja Sanna Marin totesi raportissa ”Kestäväen kehityksen tavoitteet ja pitkän aikavälin ylisukupolvinen ajattelu ovat edelleen kestäväen hyvinvoinnin pohjana Suomessa. Hallituksen tavoitteena on uudistaa Suomea sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestäväksi yhteiskunnaksi”. (Valtioneuvosto, 2020.)

2.2 KESTÄVÄN KEHITYKSEN PERIAATTEIDEN INTEGROIMINEN OSAKSI KOULUTUSTA

On nähty, että kestäväen kehityksen periaatteiden sisäistäminen on tärkeä osa ammattitaitoa (Ammatillinen osaaminen ja opetus, 2018). Nykyään ja yhä enemmän tulevaisuudessa kestävä kehitys kuuluu meidän jokaisen arkeen, olipa sitten kyseessä opettaja, ammattiin opiskeleva tai kokenut asiantuntija. Maailma muuttuu ja digitalisoituu huimaa vauhtia, joten on varmaa, että kestäväen kehityksen periaatteet muodostuvat tulevaisuuden globaaleiksi kansalaistaidoiksi (Pääministerin kanslia, 2020).

Pedagogisesti ammattikoulutus niin toisella asteella kuin ammattikorkeakoulussa ovat haasteen edessä. Miten saada kestäväen kehityksen arvomaailma välitettyä tulevaisuuden ammattilaisille, niin että se on sisään rakennettu ajattelumalli kou-

lutusalasta riippumatta. On tärkeää ajatella, että kestävä kehitys tai kestävä kehityksen periaatteet tarkoittavat paljon muutakin kuin ympäristönsuojelua (Ympäristöministeriö, 2017). Maailma on kymmenien vuosien ajan ajautunut ylikulutuksen kuplaan ja luonnonvarat eivät kerta kaikkiaan enää riitä nykyisen kaltaisiin yhteiskunnan toimintoihin: työhön, asumiseen, liikkumiseen ja kuluttamiseen. Jotain on siis tehtävä pikaisesti, jotta tulevillakin sukupolvilla olisi mahdollisuus elämisen arvoiseen elämään.

2.3 TYÖELÄMÄYHTEISTYÖ JA HARJOITTELU

Tamk (2020) on linjannut, että harjoittelun yleisenä tavoitteena on, että ”opiskelija perehtyy ohjatusti erityisesti ammattiopintojen kannalta keskeisiin käytännön työtehtäviin sekä tietojen ja taitojen soveltamiseen työelämässä.” Jotta opiskelijat löytäisivät paikkansa työelämästä, kannattaa opiskelijoiden ottaa työharjoittelusta mahdollisemman kattavasti hyöty irti. On tärkeää, että oppilaitos sujuvoittaa työelämäyhteistyötä. Harjoittelijoita ei tule nähdä vain ilmaisena työvoimana, vaan työharjoittelupaikan tulee ymmärtää vastuunsa opiskelijan osaamispääoman vahvistamisesta ja tarjota monipuolisia työtehtäviä sekä riittävää perehdytystä.

Nykyään kaikkiin toisen asteen ammatillisiin koulutuksiin ja ammattikorkeakouluopintoihin kuuluu pakollisena työharjoittelu (Opintopolku, 2020). Työharjoittelu on oiva mahdollisuus opiskelijalle soveltaa teoriaa käytäntöön sekä muodostaa omaa ammatillista verkostoaan (Tamk, 2020).

Työharjoittelu takaa myös erinomaisen mahdollisuuden päästä kiinni sosiaalisesti jaettuun osaamiseen (HAMK, 2009). Parhaimmillaan työharjoittelupaikassa on vuosien tai vuosikymmenten vahvaa ammattiosaamista ja asiantuntijuutta, josta opiskelija voi imeä tietoja ja taitoa. On myös mahdollista, että opiskelija on saanut koulutuksessaan tuoreita tietoja, joita hän voi puolestaan tuoda työharjoittelupaikalle. Tästä oivalluksestani syntyi pedagogisen mallini ydin. Tämän jälkeen piti vielä löytää pedagogiset lähestymistavat asialle.

3 KESTÄVÄN KEHITYKSEN PERIAATTEIDEN SISÄLLYTTÄMINEN OPISKELIJAN TYÖHARJOITTELUUN TUTKIVAN OPPIMISEN METODILLA

3.1 TUTKIVA OPPIMINEN METODINA

Aloitin pedagogisen mallin rakentamisen yhteisöllisyyttä korostavasta näkökulmasta, jossa tietoa rakennetaan yhdessä ja opettaja on vuorovaikutuksen ohjaaja (HAMK, 2009: 38). Seitamaa-Hakkarainen & Hakkarainen (2020) esittävät, että tutkivassa oppimisessa opiskelija etsii tietoa, pohtii saamaansa tietoa sekä rakentaa tiedoista omia käsityksiä ja kokonaisuuksia. Opiskelijan tiedonetsimistä ohjaa ongelmanasettelu. (Seitamaa-Hakkarainen & Hakkarainen, 2020.)

Tutkimista ohjaavat kysymykset. Toisaalta tutkiva oppiminen muistuttaa kokonaisvaltaisuudellaan jopa kokonaista ajattelutapaa. (Rajakangas. & Romppainen, 2015.) Opettajuudessaani nojaan konstruktivistiseen oppimiskäsitykseen, jossa korostuu toisaalta yhteisöllinen tiedon käsittely, mutta myös empiiristen havaintojen tekeminen. Täten tutkivan oppimisen valitseminen viitekehyksekseni oli minulle soveltuva valinta (Seitamaa-Hakkarainen & Hakkarainen, 2020). Oppimisympäristön ollessa työharjoitteluorganisaatio, on tärkeää, että harjoittelu paikka ymmärtää olevansa oppimisyhteisö.

Opettajalla on tärkeä rooli muistuttaa tästä asiasta ja kertoa tutkivasta oppimisesta selkeästi työharjoittelupaikalle. Sopiva tiedottamishetki on esimerkiksi harjoittelun aloitusinfossa, jossa on tärkeää painottaa harjoittelun olevan tutkivan oppimisen käytännön väline. Opettajan tulee korostaa, että metodiin kuuluu harjoittelun aikana tehtävä tutkimustyö ja sen tuloksien sekä kehittämis ehdotuksien läpikäynti. Opiskelija tuo koko prosessin ja oppimistulokset näkyväksi raportissa, jossa hyödynnetään PDCA-mallia.

Kehittelemäni oppimisprosessin tavoitteena on muodostaa opiskelijan työharjoittelupaikasta kestävä kehityksen periaatteita edistävä oppiva yhteisö. Tällöin opiskelija on aktiivinen oppija, havainnoitsija, tiedon kokoaja sekä synnyttäjä. Mikäli malli toimii ja työharjoitteluyhteisö sekä opiskelija suhtautuvat asiaan uteliaasti, voi opiskelija parhaimmillaan toimia kestävä kehityksen muutosagenttina.

Samalla työyhteisö voi syventää omaa kestävän kehityksen edistämistä ja organisaation yhteiskuntavastuu syvenee.

Pedagogisen mallin konkreettinen suunnittelu alkoi tutkivan oppimisen periaatteisiin perehtyen. Pohdin sellaisia pedagogisia työkaluja, jossa toteutuisi yhteisöllinen näkökulma. Tutkiva oppiminen vaatii heittäytymistä ja se soveltuu hyvin korkea-asteelle. Metodina se mahdollistaa opiskelijoille syvällisten oivallusten syntymisen. Opettajalta tutkivan oppimisen metodi vaatii epävarmuuden sietämistä, sillä tarkkaa toteuttamissuunnitelmaa on usein hankalaa tehdä. Oppimista määrittelee opiskelijan oma kokemusmaailma sekä opiskelijan luontaiset mielenkiinnon kohteet. (Seitamaa-Hakkarainen & Hakkarainen, 2020.) Tutkiva oppiminen voi edistää positiivisesti opiskelijoiden opiskelumotivaatiota (Rajakangas & Romppainen, 2015).

3.2 ARGUMENTIT TUTKIVAN OPPIMISEN METODILLE

Tutkivan oppimisen metodi vastuuttaa opiskelijoita ja tämä on hyödyllinen taito työelämää varten. On tärkeää, että oppimisympäristössä vallitsee luottamuksen ilmapiiri, jotta opiskelijoilla on mahdollisuus lähestyä ongelmiaan ja kysymyksiään niin opettajaa kuin työharjoittelupaikan ihmisiä. (Rajakangas & Romppainen, 2015.)

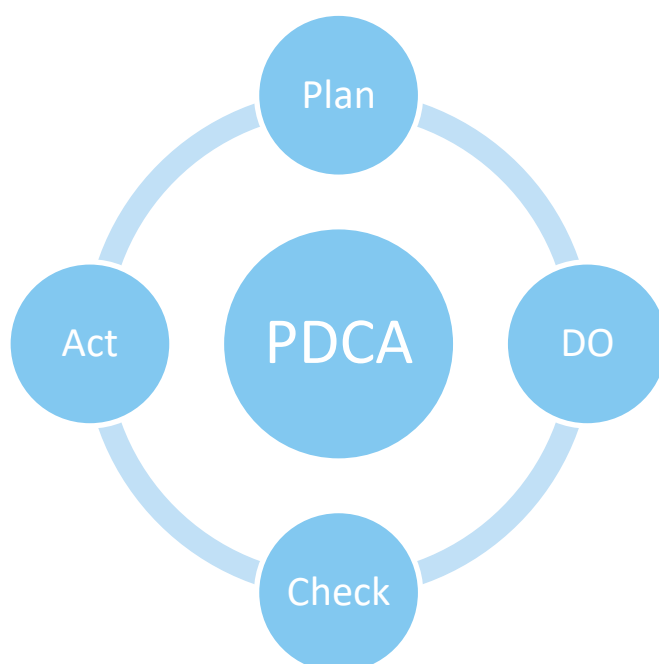
Rajakankaan ja Romppaisen (2015) havainnot innostivat minua valitsemaan tutkivan oppimisen metodin viitekehikseksi. Tarkoitukseni oli luoda sellainen pedagoginen malli oppimisprosessiin, joka tarjoaa opiskelijoille aidon oppimiskokemuksen oppimisympäristössä. Tavoitteenani oli myös, että opiskelija tutustuu työharjoittelupaikan yksilöllisiin lainalaisuuksiin ja tekee niistä käsin kehittämisehdotuksia. Näin ollen kehittämäni pedagoginen malli noudattaa tutkivaa oppimisen metodia soveltavasti. Mallin tarkoituksena on luonnollisesti lisätä kestävän kehityksen osaamista, mutta myös lisätä opiskelijan yleisiä työelämätaitoja, kuten oma-aloitteellisuutta ja kokonaisuuksien hallintaa.

Koska tutkivassa oppimisessa oppiminen on aktiivista, niin työharjoittelu sopii kestävän kehityksen periaatteiden tutustumiseen. Opettajan rooli on selkeä: pe-

rehdytys aiheeseen, pedagogisen mallin ohjeistaminen opiskelijalle ja työharjoittelupaikalle, työharjoittelun aikainen tuki sekä opiskelijoiden harjoitustöiden kommentointi, arviointi sekä keskustelut työharjoittelupaikan kanssa. (Rajakangas & Romppainen, 2015 ja Seitamaa-Hakkarainen & Hakkarainen, 2020.) Näin opiskelija pääsee autenttisessa ympäristössä havainnoimaan organisaatiokulttuuria ja pohtimaan, miten kestävän kehityksen periaatteet toteutuvat ja mitä pitäisi kehittää ja miten. Oppimisprosessissa opiskelija muodostaa itselleen kestävän kehityksen periaatteiden mukaista identiteettiä sekä jakaa havaintojaan ja tietämystään oppimisympäristöönsä eli työharjoittelupaikalle.

3.3 PDCA-MALLI

PDCA-malli pohjautuu jatkuvaan oppimisen ja soveltuu siten mainiosti tutkivan oppimisen käytännönläheiseksi sovellukseksi. PDCA-malli on toiselta nimitykseltään Demingen ympyrä. Siinä kehittämisprosessi perustuu seuraaviin vaiheisiin: suunnittele – tee – seuraa ja analysoi. Malli soveltuu loistavasti käytännönläheiseen oppimiseen. Menetelmän kehitti W. Edwards Deming. On nähty, että prosessin lopputulemana on soveltamisen oppiminen. Laatuympyrää voi myös ajatella jatkuvan kehittämisen välineenä, jolloin kehittymisen mahdollisuudet ovat rajattomat – myös oman alan kestävän kehittämisen osaamisessa ja hyödyntämisessä. (QI-Partners Oy, 2020.)

Kuva 2. PDCA-mallin vaiheet

3.4 PCDA-MALLIN HYÖDYNTÄMINEN KESTÄVÄN KEHITYKSEN PERIAATTEIDEN OPISKELUSSA

Kestävän kehityksen periaatteiden sisäistäminen on ammattialasta riippumatta tärkeää. Kestävän kehityksen osaaminen vaatii laajojen syy-seuraussuhteiden ymmärtämistä, asioiden jaottelua ja kehittämisosaaamista. Tämän takia suunnittelemani oppimisprosessi pohjautuu soveltavasti tutkivaan oppimiseen. Sen avulla opiskelija haastaa itsensä ja saa opiskeltavasta asiasta syvällisen kuvan. Ongelma tai utelias pohdinta ovat tutkivan oppimisen syvintä olemusta. (Rajakangas & Romppainen, 2015.)

Monissa oppilaitoksissa on tehty erilaisia strategioita kestävän kehityksen edistämiseksi, kuten esimerkiksi TAKK:ssa (Tampereen aikuiskoulutuskeskus). Heillä kestävä kehitys sisältyy tutkintokoulutukseen ja kestävään kehityksen kiinnitetään huomiota niin työssäoppimispaikoissa kuin oppilaitoksessakin. (TAKK, 2020.)

Suunnittelemani oppimisprosessi

Oppimisprosessi on suunniteltu opinnoissa suoritettavan työharjoittelujakson aikana tehtäväksi. Mallin vaatavuuden vuoksi suosittelen mallia hyödynnettävän loppuvaiheen opinnoissa. Mallia voidaan hyödyntää opintoalasta riippumatta sekä toisella asteella että korkea-asteella. Vastuupettajan roolina on mitoittaa tehtävän sisällöllinen syvyys suhteessa työharjoittelun keston ja opintopisteihin.

Oppimisprosessin aikana opiskelijan tulee syventyä kestävän kehityksen toteutumiseen osana työharjoittelupaikan organisaatiokulttuuria. Opiskelijan tehtävänä on työharjoittelunsa aikana tutustua organisaatiosta saatavilla olevaan tie-

toon esimerkiksi asiantuntijahaastatteluilta (työtoverit), johdon/esihenkilön haastattelulla, tutustumalla verkkosivuihin, some-tileihin, intra-nettiin sekä havainnoiden työkentelyorganisaatioita.

Opiskelijoiden havainnot ja kehittämissuositukset vaihtelevat paljon aloittain, mutta prosessi on silti sama. Metodien avulla opiskelija voi löytää kestävä kehityksen mukaisia ratkaisuja ja ottaa niitä käyttöönsä. Esimerkiksi opiskelija voi oivaltaa, miten catering-alan yrityksen ruokahävikkiä voidaan tehokkaammin estää, miten vettä voi säästää tiskatessa, toinen opiskelija pohtii, miten puualan yrityksen hukkapaloja voidaan hyödyntää ja sosionomiopinnoissa sosiaalista kestävyttä voisi edistää.

Opiskelijan oppimistavoitteet

- miten kestävä kehityksen eri ulottuvuudet ilmenevät työharjoittelupaikassa
- miten kestävä kehitystä voisi edistää entisestään kohdeorganisaatiossa
- opiskelija osoittaa kestävä kehityksen osaamisensa raportissa hyödyntäen PCDA-menetelmää

PDCA-menetelmän hyödyntäminen

PDCA-menetelmä tarjoaa tavan tarkastella kestävä kehityksen toteutumista ja mahdollistaa kehittämissuositusten laatimisen. Opiskelijan tulee luoda työharjoittelupaikan henkilökunnalle yhteinen työkentelyteoria, joka kumpuaa työyhteisöstä. Tässä vaiheessa opiskelija haastetaan ikään kuin katsomaan pintaa syvemmälle ja tekemään osittain näkymättömät asiat näkyville.

Raportissa opiskelijan on hyvä ottaa **plan-vaiheessa** kantaa, mikä on lähtötilanne, onko organisaatiossa kestävä kehityksen edistämisen suunnitelmia, ovatko ne yhdessä sovittuja vai kenties hiljaisia sopimuksia. Entä missä suunnitelmista on kerrottu henkilökunnalle, sidosryhmille ja asiakkaille? Jos ei ole kerrottu, niin miksi ei. Raportin **do- vaiheessa** opiskelijan on otettava kantaa siihen,

miten suunnitellut/sovitut toimintamallit ja tavoitteet toteutuvat. Onko koko työyhteisö sitoutunut niiden edistämiseen? Entä saavatko sidosryhmät ja asiakkaat tietää tavoitteiden toteutumisesta? Entä onko edellä mainituilla asioilla organisaatiolle taloudellista merkitystä? Entä voisiko olla suurempaa merkitystä? Tähän asti tutkivan oppimisen malli on pohjautunut tiedon keräämiseen ja analysoitiin yhdessä työharjoittelupaikan kanssa.

Seuraavassa vaiheessa opiskelijan aktiivisuus ja vastuu kasvavat. Opiskelijan on havaintojensa ja tietojensa pohjalta arvioitava kriittisesti **check-vaiheessa**, toteutuvatko kaikki kestävän kehityksen ulottuvuudet. Toteutuuko joku paremmin kuin toinen? Entä onko kestävän kehityksen monipuolisuus ajattelutapana ymmärretty? Entä ymmärtääkö työharjoittelupaikka, että modernissa maailmassa kestävän kehityksen mukainen edistäminen ei kuulu vain ympäristöystävällisille organisaatioille, vaan kestävän kehityksen periaatteiden edistäminen kuuluu varsinkin tulevaisuudessa jokaiselle työntekijälle, asiantuntijalle ja organisaatiolle?

Opiskelijan tulee raportin viimeisessä **act-vaiheessa** tehdä riittävällä laajuudella kehittämissuhteita työharjoitteluorganisaatiolle. Opiskelijan tulee saavuttaa soveltava taso raportissaan. Hänen tulee arvioida kestävän kehityksen kaikki näkökulmat ja pohtia, miten organisaation toimintaa voidaan kehittää opiskelijan oman ammattialan pohjalta. Esimerkiksi merkonomiopinnoissa kestävän kehityksen pääperiaate nojautuu taloudellisen kestävän kehityksen edistämiseen, kun taas sosiaali- ja terveysalalla painottuu sosiaalisen kestävän kehityksen edistäminen.

Opettajan tulee itse suhteuttaa pedagogisen mallin syvällisyys osaamispisteisiin tai opintopisteisiin. Raportin arviointivaiheessa opettajan pitää paneutua erityisesti palautteen antamiseen opiskelijan motivoimisen takia. Raportin valmistuttua opiskelija on haastanut itsensä ja työharjoitteluorganisaationsa ansaiten kattavan palautteen. Omissa opetustehtävissäni olen saanut huomata, että motivaatiolla ja tehtävien merkityksen luomisella on merkittävä vaikutus opiskelijaan.

Uskon vakaasti tulevana opettajana, että kun opiskelija saa tehdä soveltavia harjoituksia autenttisessa ympäristössä yhteistyössä työelämän kanssa, niin se kas-

vattaa opiskelijan tietopääomaa sekä sosiaalisia taitoja. Parhaimmillaan opiskelijan tekemä työharjoittelu on organisaatiolle mahdollisuus tehdä omasta toiminnastaan analyysia ja miettiä tuoreita kehitysideoita. Joskus nämä kehitysideat voivat olla pieniä ja konkreettisia. Toisaalta organisaatio voi huomioida jotain suurta, joka vaatii kehittämistä esimerkiksi oman projektin avulla. Se voi olla vaikkapa kestävän kehityksen toimintaohjelman laatiminen, jolla tavoitellaan parempaa yhteiskuntavastuuta ja siitä saatavaa taloudellista hyötyä. Tämä taas voi tarjota loppuvaiheen opiskelijalle mahdollisuuden ensimmäiseen oman alan työhön.

Kuva 3. oppimisprosessi: kestävä kehitys osana työharjoittelua

4 POHDINTA

Kehittämistyöni tekeminen oli antoisa prosessi. Sain syvällisesti pohtia pedagogisia näkemyksiä, oivaltaa uusia asioita sekä soveltaa oppimaani tähän uuteen pedagogiseen malliin. Kehittämistyön käsitti pedagogisen mallin teoreettisen kehittämisen, koska kurssi oli laajuudeltaan vain 5 opintopistettä. Jatkokehityskohteenä olisi luonnollisesti pedagogisen mallin kokeileminen käytäntöön eri koulutusasteilla sekä organisaatioiden sisäisessä koulutuksessa.

Itsearviointi

Analysoidessani pedagogista mallia sekä opetusmetodia päädyin lähestymään asiaa SWOT-analysimenetelmällä, jossa pohdin kehittämistyöni vahvuuksia, heikkouksia, mahdollisuuksia ja uhkia (Suomen riskinhallintayhdistys 10.9.2020).

Kuva 4. suunnitellun oppimisprosessin itsearviointi

vahvuudet	heikkoudet	mahdollisuudet	uhat
<ul style="list-style-type: none"> • aktivoi opiskelijaa • sitouttaa sekä työharjoittelupaikkaa että opiskelijaa entistä syvällisempään harjoitteluun -> jaettu asiantuntijuus, opiskelijan osaamis pääoma lisääntyy 	<ul style="list-style-type: none"> • ei ole testattu käytännössä • vaatii opiskelijalta motivaatiota ja itseohjautuvuutta • opiskelijan on oltava utelias ja valmis kysymään ja tekemään todeksi näkymättömät mallit harjoitteluorganisaatiossa 	<ul style="list-style-type: none"> • mahdollistaa aidon tiedon jakamisen ja uuden oppimisen yhdessä työelämän edustajien kanssa • mahdollistaa joustavat urapolut 	<ul style="list-style-type: none"> • opettajan kiinnittyminen tutumpiin menetelmiin • opettajan soveltamishalu oman alan työharjoittelujaksoon

Uskon, että kehittämistyöni on auttanut minua pohtimaan juuri niitä asioita, jotka saivat aikoinani minut kiinnostumaan pedagogiasta. Minua kiinnostaa erityisesti opiskelijoiden työllistyminen ja opiskeluun liittyvät nivelvaiheet unohtamatta kestävä kehitystä. Tämän takia kehitin pedagogisen mallin juuri työharjoittelujaksoon sovellettavaksi. Näen, että kehittämistyöni tarjoaa käytännönläheisen tavan integroida ajankohtaista kestävä kehityksen osaamista sekä ammattikoulutuksen että ammattikorkeakoulutuksen opiskelijoille osaamisalasta riippumatta. Malli on sovellettavissa myös erilaisiin organisaatioihin, kun ne haluavat arvioida ja kehittää omaa kestävä kehityksen osaamista ja siihen liittyviä mahdollisuuksia. Osaamiseni on lisääntynyt aiheeseen liittyen ja kehittämistyöni on vahvista-

nut omaa opettajuuttani. Toivon, että saan kehittää mallia vielä lisää tulevaisuudessa erityisesti erilaisissa organisaatioissa oppivan organisaation näkökulmasta.

LÄHTEET

Ammatillinen osaaminen ja opetus / Journal / 23/08/2018. Kestävää kehitystä opitaan ilmiöpohjaisesti ammatillisessa koulutuksessa 3.9.2020.

HAMK, Ammatillisen opettajakorkeakoulun julkaisuja 1/2009- Helander, J. (toim.). Viitattu 2.9.2020. Saatavilla: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/40325/HAMK_AmmatillisenOpettajanKasikirja.pdf?sequence=1&isAllowed=y
<https://www.oph.fi/fi/oppimateriaali/luovasti-luonnonvaroista/opettajalle/linkkejaja-lahteita> .

Kestävän kehityksen yhtiö. Motiva. Viitattu: 3.1.2020. Saatavilla: https://www.motiva.fi/kestava_kehitys.

Opintopolku. Viitattu: 11.9.2020. Saatavilla: <https://opintopolku.fi/wp/aikuiskoulutus/mietitko-aikuiskoulutusta/opiskelumuodot/tyossa-oppiminen-tyoharjoittelumentorointi-projektiopinnot/>.

Pääministerin kanslia. Suomen maaraportti, Voluntary National Review 2020 FINLAND: Report on the Implementation of the 2030 Agenda for Sustainable Development. Helsinki. Viitattu: 2.9.2020. Saatavilla:<http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162268> 2.9.2020.

QI-Partners Oy. Viitattu 11.9.2020. Saatavilla: <https://www.qi.fi/missiomme/mita+on+pdca/>.

Rajakangas & Romppainen, 2015. Tutkiva oppiminen opintojakson pedagogisena ratkaisuna. ePooki. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 16. Hakupäivä 7.9.2020. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe201505289487>.

Suomen riskinhallintayhdistys. Viitattu: 10.9.2020. Saatavilla: <https://pk-rh.fi/tools/swot.html>.

TAKK. Kestävä kehitys TAKK:ssa. Viitattu: 11.9.2020. Saatavissa: <https://www.takk.fi/fi/takk/tampereen-aikuiskoulutuskeskus-takk/kestava-kehitys/>.

Tamk. Harjoittelu osana opintoja. Viitattu 1.10.2020. Saatavissa: <https://www.tuni.fi/opiskelijanopas/kasikirja/tamk?page=3067>.

Valtioneuvosto. Suomen Agenda2030 -maaraoprtti
Suomi kestävän kehityksen kansainvälisten vertailujen kärjessä. Viitattu 2.9.2020. Saatavilla: <https://valtioneuvosto.fi/-/10616/suomi-kestavan-kehityksen-kansainvalisten-vertailujen-karjessa>.

Ympäristöministeriö 2017. Mitä on kestävä kehitys. Viitattu: 11.9.2020. Saatavilla: https://www.ym.fi/fi-fi/ymparisto/kestava_kehitys/mita_on_kestava_kehitys.